

برای تقویت رابطه با رسانه‌ها، گام برداشتیم

محمدحسن زدامعاون فنی ودرآمدسازمان تامین اجتماعی، در جریان بازدیداز غرفه رسانه‌های تامین اجتماعی در نمایشگاه مطبوعات گفت: «رابطه رسانه‌ها و تامین اجتماعی رابطه‌ای ناب و خوب است. اگر چه مشکلاتی پیش پافتاده جزئی باعث خدشه‌دار شدن این رابطه شده بود اما سعی کردیم این مشکلات جزئی را با امضای یک توافق نامه بر طرف کنیم و به سمت تقویت این رابطه پیش برویم.»

این رابطه شده بود اما سعی کردیم این مشکلات جزئی را با امضای یک توافق نامه بر طرف کنیم و به سمت تقویت این رابطه پیش برویم.»
«داد اضافه کرد: «طبق این توافق نامه که با معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد به امضا رسیده، قرار شد دو شعبه در تهران و یک شعبه در مراکز استان‌ها راه رسیدگی به مسائل بیمه‌ای رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها اختصاص دهیم و به بازرسانی که قصد بازدید از رسانه‌ها را دارند آموزش دهیم بین جایی که کار تجاری و اقتصادی انجام می‌دهد و جایی که کار خبری می‌کند تفاوت قائل شوند.»

یکشنبه ۲۳ آبان ۱۳۹۵ ● شماره هفتاد و نه

ا ت ی ی ع ح ن و

عین‌مصطفی‌پور

متوقف می‌کند. رسانه‌هایی داریم که بیش از یک دهه است نشر به منتشر می‌کنند اما در همه این سال‌ها اولین و آخرین حرفشان این بوده که پولی برای پرداخت دستمزد مناسب و بیمه ندارند و در حالی که پیوسته با تحریریه خود در حال کلنجار رفتن هستند، از آن سو فعالیت اقتصادی خود را گسترش می‌دهند. با این حال نسبت به مشکلات کارفرمایان در بنگاه‌های مطبوعاتی آشنایی داریم و متوجه این نکته هستیم که مشکلات آن‌ها زیاد است اما این مسئله بدان معنا نیست که حق و حقوق روزنامه‌نگاران را فدای منصحت‌ها و اقتضائات اقتصادی آن‌ها کنیم. مطمئنا روزنامه‌نگار و خبرنگار در بسیاری از مسائل با دیگر کارگران اشتراک وضعیت دارند، اما شرایط متفاوتی هم دارند که دلهره و اضطراب به‌خاطر بی‌ثباتی شغلی از مهم‌ترین آن‌ها است. تصور می‌کنم در حوزه کارفرمایان باید به اخلاق صنفی بیشتر توجه شود. با اخلاق صنفی به فضای کارفرمایی در دنیای روزنامه‌نگاری نگاه کنیم. کارفرمایانی داریم که به لحاظ اخلاق صنفی حداقل استانداردها را هم رعایت نمی‌کنند. هزینه‌ای که جریان رسانه‌ای در کشور پرداخت می‌کند همچون هزینه توسعه است، پس ارزشمند و مقدس است. بنابراین لازم است کارفرمایان ما حرمت این هزینه را نگه دارند. بسیاری از رسانه‌های ما برای کارفرمایان به سکوی پرتاب تبدیل شده است. در حالی که در حوزه رسانه و روزنامه و خبرگزاری‌های رسمی هر کسی اجازه ندارد رسانه داشته باشد.

■ **اتفاقی یکی از بحث‌های مهم این است که مشکل بیمه‌ای، بسیاری از خبرنگاران را به سمت رسانه‌های رسمی و دولتی سوق داده است و طیفی از روزنامه‌نگاران ما را از مسیر حرفه‌ای شان خارج می‌کند. یعنی روزنامه‌نگار و خبرنگار ما پس از سه‌سال‌ها کار رسانه‌ای به دلیل همین مشکل بیمه‌ای و نداشتن آتیه تر جیح می‌دهند صنف خود را تغییر دهند و یا جذب روزنامه‌ها و رسانه‌های رسمی شوند. مشخصا بحث نفع یا قضاوت نیست، اما این مسئله موجب خالی شـسـدن عرصه روزنامه‌ها و رسانه‌های خصوصی و مستقل و برهم خوردن تعادل در این عرصه می‌شود.**

علی دهقان: استقلال وجه اصلی در حرفه روزنامه‌نگاری است. اینکه ما به این سمت برویم که دولت از روزنامه‌نگاران حمایت کند و اصطلاحا دست آن‌ها را بگیرد، چه‌بسا این استقلال را از بین ببرد. استقلال روزنامه‌نگاری قلب این حرفه است و حمایت‌های دولتی

برای آن عارضه و بحران ایجاد می‌کند. تصور من این است که باید در این مورد بیشتر صحبت کنیم، مسائله‌ای یکی از تلخ‌ترین بخش‌های روزنامه‌نگاری ما نویسنده‌گان حق‌التحریر هستند. طبق قانون کار در کارهای سخت و زیان‌آور نیروهای کار اگر به صورت غیرمداوم به کار مشغول باشند، پس از ۲۵ سال پانزشسته می‌شوند. روزنامه‌نگاران حق‌التحریری که گاهی کف حقوق خود را هم دریافت نمی‌کنند اصلا به بیمه فکر نمی‌کنند. من می‌خواهم از راهکاری صحبت کنم که در بسیاری از کشورها، توسعه‌یافته انجام شده، اینکه رسانه‌های صاحب‌سخن با بخش خصوصی وارد مذاکره می‌شوند. به این شکل که ارزش افزوده بنگاه‌های خصوصی را محاسبه می‌کنند. این کار بسیار حرفه‌ای است و مسیرهای رشد و توسعه را به آن‌ها نشان می‌دهد. در ایران نیز اگر ما صنفی داشتیم که به معنای واقعی کلمه و خارج از دغدغه‌های غیر حرفه‌ای نماینده روزنامه‌نگاران کشور و رابط میان این اقشار و بخش خصوصی بود، مشکلات م‌ارفع می‌شد. ما باید به این سمت برویم که از بخش خصوصی بخواهیم برای ما یک‌سری صندوق‌های خدمات انسانی ایجاد کند و در مقابل ما نیز به آن‌ها خدمات انسانی ارائه کنیم و به فرهنگ‌سازی برای تولید بپردازیم.

■ **شاید در ادامه بتوان چنین راهکارهایی را عملی کرد، اما به نظر می‌رسد قبل از آن باید روزنامه‌نگاری ایران یک‌سری دیگر از الزامات و پیش‌شرط‌ها را فراهم سازد. ما هنوز در انتظار همان حمایت‌های دولتی مانده‌ایم. تفاهم‌نامه‌ای که اخیرا میان این دو نهاد منعقد شـسـد چه تفاوت‌هایی با حمایت‌های قبلی دارد؟ و قرار است چه مشکلی را از پیش پای روزنامه‌نگاران بردارد؟**

سعید تقی‌پور: عقیده شخصی من این است که ما باید نگاه درستی به صندوق تامین اجتماعی داشته باشیم. یعنی باید منابعی وارد این سازمان کنیم تا در حوزه‌هایی سرمایه‌گذاری شود و در نهایت در ایام سالمندی و بازنشستگی به ما بر گردد. اگر قرار است پولی به این سازمان پرداخت نکنیم پس چرا باید متوقع باشیم که این سازمان خدمات‌دهی کند؟ بنابراین این توقع که سازمان تامین اجتماعی تسهیلاتی متفاوت از آنچه مثلا برای کارگران معدن قرار می‌دهد به خبرنگاران بدهد، از اساس نادر است. این دیدگاه از انصاف به دور است. البته حساب ما با دولت جداست. دولت به نمایندگی از کارفرما و یا بیمه‌شده تعهداتی را در برابر صندوق تامین اجتماعی به انجام

می‌رساند و یارانه پرداخت می‌کند. معتمد دولت مداخلات خود را در کسب و کار رسانه‌ای به حداقل برساند و در عوض حمایت‌های خود را هم به طور کامل بر دارد. اگر مداخلات و محدودیت‌ها وجود نداشته باشد، کسب و کار رسانه‌ها آنقدر رونق می‌گیرد که می‌تواند رابطه کارگر و کارفرما مانند سایر بنگاه‌های پررونق شکل منطقی و رسمی به خود بگیرد. اما اینطور نیست و حساب تامین اجتماعی و دولت برای حمایت از بیمه‌شده جداست. به نظر من حمایت از بیمه‌شده وظیفه کارفرماست و با گسترش کسب و کار رسانه‌ای این حمایت صورت واجب‌تری هم به خود می‌گیرد. همه ما جزو سرمایه‌های اجتماعی کشور هستیم. بیمه یک راه‌حل معقول و شناخته‌شده در همه جای دنیاست. سنگ بنا و حداقل حمایت از سرمایه‌های اجتماعی بیمه اجتماعی است. اگر می‌خواهیم بنگاهمان خوب کار کند باید حداکثر این حمایت را ایجاد کنیم، بله، من تأیید می‌کنم که ساختار مطبوعات ما اجازه نمی‌دهد خبرنگار و روزنامه‌نگار را به صورت دائم استخدام کنند ولو اینکه هفته‌ای یک مطلب بیشتر هم تولید نکند! چرا که توجیه معمول این است که وضعیت مالی موسسه و بنگاه مطبوعاتی به گونه‌ای نیست که جوابگوی استخدام خبرنگار و روزنامه‌نگار باشد. ما دنبال مقصر نیستیم. قبول داریم که در بنگاه‌های مطبوعاتی برخی کارفرمایان فرصت‌طلب در پی کسب موقعیت‌های سیاسی و… هستند و هر چند این پدیده در همه جای دنیا شایع است اما خارج از این‌ها رابطه‌ای خاص میان بنگاه‌های مطبوعاتی و کارکنان است. یعنی هر چقدر اعتماد و همراهی و همدلی بیشتر باشد، محصول آن بنگاه نزد مخاطبان و مصرف‌کنندگان هم محبوب‌تر می‌شود. فکر می‌کنم اگر فضای مطبوعاتی ما کمی پررونق‌تر و پر نشاط‌تر باشد، موضوعی مانند پوشش بیمه تامین اجتماعی اینقدر مسئله‌ساز نمی‌شود.

■ **صورت مسئله بسیار ساده است. رابطه‌ای کاری میان کارگر و کارفرما در حوزه مطبوعات برقرار می‌شـود، اما کارفرما تعهدات بیمه‌ای خود را در قبال روزنامه‌نگار از ابتدا جزو هزینه‌های تمام‌شده خود لحاظ نمی‌کند و در ادامه نیز از همین ناحیه به بنگاه و موسسه مطبوعاتی آسیب وارد می‌شود. از طرف دیگر حمایت دولت نیز به دلیل نبود سازوکارهای مشخص و روشن و برخی کمبودها مانند نبود نهادهای واسطه به جایی نرسیده است. در نهایت با همه این اتفاقات روزنامه‌نگار است که از حق و حقوق خود محروم می‌شود. جناب آقای معینی، شما به عنوان یکی از مدیران بخش فرهنگی و اجتماعی سازمان تامین اجتماعی که یکی از طرفین اصلی در موضوع بیمه خبرنگاران است، راه‌حل وارد چه می‌بینید؟**

رضا معینی: در قانون تامین اجتماعی استثنائاتی برای گروه‌های بیمه‌ای وجود دارد که قاعداً خبرنگاران و روزنامه‌نگاران هم جزو آن‌ها هستند. سازوکار کارکردی سازمان تامین اجتماعی به گونه‌ای است که در مقابل حق بیمه‌های پرداختی، خدمات مشخصی به بیمه‌شدگان ارائه می‌شود. کارفرمایان مطابق قانون موظف‌اند ضمن هماهنگی با دولت حق بیمه‌های نیروهای خود را به سازمان تامین اجتماعی پرداخت کنند تا مشمول بیمه‌ای برای این نیروها برقرار شود. شما بهتر از من از سازوکارهای حمایتی دولت آگاهی دارید و از آن سو نیز سازمان تامین اجتماعی نهادهی بین‌نسلی است که بر اساس آورده‌های بیمه‌شدگان ارائه خدمت می‌کند. از گذشته بحث‌های بیمه‌ای خبرنگاران، که جزو مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب شده، مطرح بوده و سازمان تامین اجتماعی همواره از آن حمایت کرده و در حال حاضر نیز با جدیت بیشتری حمایت از بیمه روزنامه‌نگاران را پیگیری می‌کند که امضای تفاهم‌نامه با وزارت ارشاد یکی از نشانه‌های این رویکرد‌داست.

■ **آقای تقی‌پور، شما در جریان پیش‌نویس این تفاهم‌نامه مشارکت داشتید و بهتر از جزئیات آن اطلاع دارید. این تفاهم‌نامه چه تفاوتی با حمایت‌های گذشته در دوچه مواردی در آن گنجانده شده که می‌توان نسبت به آن امیدوار بود؟ سعید تقی‌پور:** من متن نهایی را اینجا در اختیار ندارم، اما اجمالا به برخی موارد آن اشاره می‌کنم. در شهرهای بزرگ مانند تهران به دلیل اینکه فراوانی و گردش خبرنگاران و روزنامه‌نگاران میان بنگاه‌های مطبوعاتی و همین‌طور سوابق بیمه‌ای آن‌ها زیاد است، قرار بر این شد که دو شعبه در سطح شهر تهران به آن‌ها اختصاص داده شود که در کاهش و تسهیل مراجعات این اقشار به واحدهای بیمه‌ای موثر است. شاید برای کارفرمایان سرویس جداگانه ایجاد نکند اما برای بیمه‌شدگان مطبوعاتی سرویس ارزشمندی محسوب می‌شود

قدرت اجرایی ندارد و سازوکار آن علمی است. انتظار داریم نویسندگان مطبوعات در استفاده از واژگان فارسی دقت داشته باشند و این طور نباشد تا لغت خارجی مطرح شد آن را وارد زبان فارسی کنند. ما در فرهنگستان آماده‌یم برای واژگان جدید فرهنگی معادل فارسی پیدا کنیم.

همچنین در استفاده از خط فارسی دقت کنند تا خواننده دچار اشتگی نشود.»

■ **رئیس دفتر رئیس‌جمهور: وظیفه دولت حراست از آزادی بیان است**
محمدتقی‌پور، رئیس دفتر رئیس‌جمهور، بازمزمه شعر معروف «آینه گر عیب تو بنمود/ راست، خودشکن آینه شکستن خطاست» سخنانش را این‌طور آغاز کرد: «مطبوعات هم چشم‌جامعه است و هم آینه جامعه. چشم‌بیدار مردم برای دیدن زوایایی است که مردم می‌خواهند آن را ببینند. آینه جامعه هم عامل رشد جامعه است. اگر در مطبوعات اخلاق، فضایل، آگاهی و روشنایی ببینیم هم تجلی آگاهی در جان جامعه است و هم بر آگاهی جامعه می‌افزاید. مطبوعات وظیفه روشنگری هم دارند.»

نهادنیان با اشاره به شعار «صداقت و شفافیت» نمایشگاه بیست‌ودوم گفت: «شفافیت

نیز رشد جامعه است. در پنهان کاری و ناآگاهی نمی‌توان رشد جست. لازم‌ه رشد پایدار

کتیبه ۰۵

محمدحسن زدامعاون فنی ودرآمدسازمان تامین اجتماعی، در جریان بازدیداز غرفه رسانه‌های تامین اجتماعی در نمایشگاه مطبوعات گفت: «رابطه رسانه‌ها و تامین اجتماعی رابطه‌ای ناب و خوب است. اگر چه مشکلاتی پیش پافتاده جزئی باعث خدشه‌دار شدن این رابطه شده بود اما سعی کردیم این مشکلات جزئی را با امضای یک توافق نامه بر طرف کنیم و به سمت تقویت این رابطه پیش برویم.»

این رابطه شده بود اما سعی کردیم این مشکلات جزئی را با امضای یک توافق نامه بر طرف کنیم و به سمت تقویت این رابطه پیش برویم.»

«داد اضافه کرد: «طبق این توافق نامه که با معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد به امضا رسیده، قرار شد دو شعبه در تهران و یک شعبه در مراکز استان‌ها راه رسیدگی به مسائل بیمه‌ای رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها اختصاص دهیم و به بازرسانی که قصد بازدید از رسانه‌ها را دارند آموزش دهیم بین جایی که کار تجاری و اقتصادی انجام می‌دهد و جایی که کار خبری می‌کند تفاوت قائل شوند.»

که به سوابق بیمه‌ای آن‌ها حداکثر در دو شعبه رسیدگی می‌شود. درواقع به دلیل ماهیت کار مطبوعاتی و شرایط نامساعد خبرنگاران و روزنامه‌نگاران که دائم میان بنگاه‌های مطبوعاتی مختلف در گردش هستند و دوره کاری این اقشار معمولاً کوتاه است، چنین راهبردی به‌طورقطع در کاهش مشکلات آن‌ها ثمر خواهد بود. این تفاهم‌نامه همچنین پیش‌بینی کرده که دبیرخانه مشترکی میان مدیران مسئول رسانه‌ها، وزارت ارشاد و سازمان تامین اجتماعی ایجاد شود که به‌طور مستمر مسائل اصحاب رسانه را مورد رسیدگی قرار دهد. بازرسی از کارگاه‌انیز از دیگر مفاد این تفاهم‌نامه است و قرار شده بازرسی‌ها با هماهنگی دبیرخانه انجام شود و بازرس در ساعات اوج کار بنگاه‌ها و موسسات مطبوعاتی به آن‌ها مراجعه کند و به‌دلایلی کارگاه را واجد قید تعطیل یا نیمه تعطیل محسوب نکند. بخش دیگری از مسئله نیز از طریق همکاری معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تشکیل انجمن صنفی روزنامه‌نگاران مرتفع می‌شود. به‌تدریج این شکل‌ها هستند که می‌توانند زمینه رفع برخی از اشکالات را فراهم کنند. به‌طور مثال در بررسی قانون جدید مطبوعات تشکیل‌های صنفی کارفرمایی و روزنامه‌نگاری نقش زیادی داشته‌اند و لازم است این تشکل‌ها بر سیدن به‌بلوغ لازم‌الثرات سازنده خود را در ادامه راه بیشتر نشان دهند که در این صورت هم بنگاه‌های رسانه‌ای هدایت می‌شوند و هم حق و حقوق و مطالبات صنفی اعضا تامین می‌شود. به این ترتیب اگر مشکل و مسئله‌ای باقی ماند که خودمان نتوانستیم آن را رفع کنیم، به دولت یا تامین اجتماعی و یا نهادهای مرتبط دیگر آن را راجع می‌دهیم.

■ **اکثر قریب به اتفاق روزنامه‌نگاران ما متناسب با تعداد سال‌هایی که کار کرده‌اند سابقه بیمه‌ای ندارند. قانون تامین اجتماعی می‌گوید بیمه‌شده می‌تواند از کارفرمای خود شکایت کند و سابقه خود را از کارفرما مطالبه کند. اما خرده‌فرهنگی در میان روزنامه‌نگاران شکل گرفته که اعتقادی به پیگیری حق و حقوق بیمه‌ای خود در این موارد ندارند. برای مقابله و حل مشکلات این دسته از روزنامه‌نگاران چه راهکاری باید اتخاذ کرد؟**

علی دهقان: بدون شک اگر سوبه نگاه موشکافانه خود را به درون صنف روزنامه‌نگاران متمرکز کنیم، بخشی از مشکلات به خود ما برمی‌گردد. به این خاطر ما سال‌ها از نعمت داشتن تشکل صنفی مرتبط محروم بوده‌ایم، کار عملیاتی مستمری در این صنف صورت نگرفته است. بدون تعارف عرض می‌کنم روزنامه‌نگاران ما فارغ از حق و حقوقی مانند دستمزد و بیمه به آموزش‌های اصولی و کارهای مهارتی نیاز دارند. روزنامه‌نگاران ما نیاز دارند اخلاق صنفی را تمرین کنند و نهاد صنفی اقبای این اخلاق را به آن‌ها بیاموزد. ضرورت روزنامه‌نگاری امروز این است که به یکدیگر توجه کنیم. ای کاش در کنار بسیاری از درخواست‌هایی که اهالی فرهنگ و از جمله روزنامه‌نگاران داشته‌اند، کار صنفی را نیز تمرین کرده بودیم. اگر مجدداًنجم صنفی فعالیت خود را از سر بگیرد، به اعتقاد من باید به همه این موارد توجه ویژه شود.

■ **به‌طور کلی سازمان تامین اجتماعـی به چند روش خبرنگاران و روزنامه‌نگاران را تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌دهد؟**

رضا معینی: در قانون تامین اجتماعی بیمه‌شده و کارفرما تعاریف مشخصی دارند. حتی تشریبات کوچک نیز در قوانین سازمان تامین اجتماعی به‌عنوان کارگاه شناخته می‌شوند و سه نوع بیمه برای شاغلان در این عرصه به رسمیت شناخته شده است. یک نوع بیمه، بیمه توافقی است که با توافق میان سازمان تامین اجتماعی و انجمن‌ها و تشکل‌های صنفی به‌عنوان متولی و نماینده روزنامه‌نگاران و خبرنگاران به دست می‌آید. در نوع دوم خبرنگار و روزنامه‌نگار در کارگاهی مشغول به کارند که در آن تحت پوشش بیمه اجباری قرار می‌گیرند. بیمه سوم نیز بیمه نویسندگان است که در قوانین سازمان تامین اجتماعی تحت عنوان بیمه حرف و مشاغل آزاد شناخته می‌شود. **سعید تقی‌پور:** در حوزه مطبوعات دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌های تامین اجتماعی بخشی از کارگاه‌ها را مشمول کمک دولت به شمار آورده و تعاریف خاص آن‌ها را نیز ارائه کرده است. یعنی شرایط شمول کمک دولت کاملاً مشخص است. ۸۰-۹۰ درصد کارگاه‌هایی که در این حوزه بیمه می‌پردازند زیر هفت نیروی کار دارند و از پرداخت حق بیمه (سهم کارفرما) معاف هستند. دولت مطابق قانون تامین اجتماعی پرداخت تمام حق بیمه سهم کارفرما را در این کارگاه‌ها متقبل شده است.

شفافیت است. در اقتصاد اگر رشد پایدار بخواهیم باید شفافیت در اطلاعات مالی باشد. اگر مشارکت مردم در بازار مالی را می‌خواهیم باید اطلاعات مالی شرکت‌ها را در اختیار مردم بگذاریم. اگر مشارکت سیاسی می‌خواهیم باید شفافیت سیاسی داشته باشیم.» او با اشاره به اینکه عنصر «صداقت» باید در رسانه‌ها باز شود، گفت: «صداقت یک مفهوم اخلاقی است. چالش بزرگ این است که به اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی آسیب بزنیم. اگر هر کس یک گوشه از این اعتماد عمومی را زد، به پایان روز چیزی باقی نمی‌ماند. لازم‌ه صداقت، رعایت معیارهای اخلاقی در گزارشگری و تحلیل است.» او در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به اینکه وظیفه نخست دولت حراست از فضای آزادی بیان است، ادامه داد: «این حق مردم است که در قانون اساسی به رسمیت شناخته شده. لازم‌ه حراست از این قانون، حق دسترسی به اطلاعات برای مردم است. در مجلس تصویب شد، حق دسترسی به اطلاعات را به رسانه‌ها داد. وظیفه دوم حمایت از و توانمندسازی رسانه‌هاست. با خوشحالی تمام شنیدم طی این چند روز بحث یارانه مطبوعات پیگیری شده و با کمک سازمان برنامه و بودجه تخصیص ۱۰۰ درصدی یارانه مطبوعات محقق شده و ظرف ۱۰ روز آینده به رسانه‌ها پرداخت می‌شود.»

● **احمد روستا**

● **استاد دانشگاه**

محمدحسن زدامعاون فنی ودرآمدسازمان تامین اجتماعی، در جریان بازدیداز غرفه رسانه‌های تامین اجتماعی در نمایشگاه مطبوعات گفت: «رابطه رسانه‌ها و تامین اجتماعی رابطه‌ای ناب و خوب است. اگر چه مشکلاتی پیش پافتاده جزئی باعث خدشه‌دار شدن این رابطه شده بود اما سعی کردیم این مشکلات جزئی را با امضای یک توافق نامه بر طرف کنیم و به سمت تقویت این رابطه پیش برویم.»

هر نشریه، یک بنگاه اقتصادی هم هست

هر کسب و کاری که به دخل و خرج اقتصادی خود بی‌توجه باشد، دیر یا زود شکست می‌خورد. شما نمی‌توانید بدون در نظر گرفتن اصول اقتصادی و بی‌توجه به پیش‌نیازها و نیازهای مالی کسب و کاری را راه‌اندازی کنید و ادامه دهید. کار مطبوعات هم کسب و کاری با ویژگی‌های خاص خود است اما این ویژگی‌ها آن را از منظر اقتصادی از سایر کسب و کارها مستثنا نمی‌کند. یعنی این گونه شکست که فکر کنیم یک مجله یا روزنامه می‌تواند به دخل و خرج یا همان منابع و مخارج خود بی‌توجه باشد و عمری طولانی کند. مسلماً بخشی از نتیجه چنین بی‌توجهی‌هایی تبدیل می‌شود به مطالبات نیروی انسانی از صاحبان این کسب و کارها. یعنی نتیجه این می‌شود که کارکنان مطبوعات با حقوق‌های معوق و یا انتظارات پاسخ داده‌نشده بیمه‌ای روبه‌رو هستند و در سمت دیگر قضیه کارفرماهایی داریم که برای چنین هزینه‌ها و مطالباتی، برنامه‌ای تدارک ندیده‌اند. یعنی برای اینکه از محصولی که تولید می‌کنند (یعنی همان روزنامه یا مجله یا هر محتوای دیگر) درآمدزایی داشته باشند هیچ برنامه مشخص و مدون اصولی ندارند. براساس هیچ کدام از قواعد علم اقتصاد و یا دنیای کسب و کار نمی‌توان انتظار داشت که بنگاهی که درآمدزا نیست بتواند به حیات خود ادامه دهد. بنابراین تا زمانی که به مطبوعات به چشم کسب و کاری نگاه نکنیم که قرار است در کنار همه رسالت‌هایی که در قبال جامعه دارد، تعهداتی به کارکنان خود هم داشته باشد، مشکلات فعلی پابرجا خواهد بود. یک کسب و کار نیاز به مدل اقتصادی دارد و نیاز است بر مبنای علم اقتصاد و با دقت و بر اساس تمام عوامل موجود و با توجه به نگاه جدیدی که شکل می‌دهد یک مدل کسب و کار برای آن استخراج شود. در مطبوعات هم مانند هر بنگاه اقتصادی دیگر، باید دید نیاز جامعه چیست، مخاطب هدف کیست، چه انتظارات و ترجیحاتی دارد و با توجه به پاسخ این سوالات دو رویکرد را در نظر گرفت تا بنگاه مطبوعاتی موفق شود. باید پاسخگوی نیازها باشید و سازگار با تغییرات و تحولات محیط. اگر چنین پاسخگویی در محصولی که تولید می‌کنید وجود نداشته باشد و یا بنگاه مطبوعاتی شما متناسب با تغییرات محیط نتواند تغییر کند و خود را با شرایط جدید سازگار سازد، مطمئن باشید نتیجه آن سقوط کسب و کار شما خواهد بود.

● **مرتضی شادمانی**

● **طراح گرافیک پیشکسوت**

در تحریریه پزشک داشتیم!

ما از روز اولی که وارد روزنامه کیهان شدیم بیمه شدیم. در رسانه‌های بزرگ دهه پنجاه این روال مرسوم بود. اما این روزها نه اغلب رسانه‌ها این موضوع را جدی می‌گیرند و نه خود روزنامه‌نگاران. نکته جالب این است که حالا کارگران بیشتر از روزنامه‌نگاران پیگیر مطالبات بیمه‌ای و معیشتی خود هستند. یک مشکل در این موضوع مربوط به این مسئله است که بیشتر ارباب چراید یا همان مدیران مسئول و گردانندگان اصلی از جنس روزنامه‌نگاران نیستند. در گذشته روزنامه‌نگاران تـسـراز اول در راس روزنامه‌ها قرار می‌گرفتند و دغدغه‌های صنفی‌شان از جنس دیگر اعضای تحریریه بود. بر اساس چنین روالی بود که با نزدیک به ۴۰ سال پیشینه حرفه‌ای فقط بیست‌وسه سال در مطبوعات برای من بیمه رد شد. مابقی آن را هم خودم و در کارگاه خود رد کردم. نسل ما هرجا برای کار می‌رفت اولین مطالبه‌اش بیمه بود. از لحظه استخدام در کیهان تا روز آخری که در آنجا مشغول به کار بودم بیمه من قطع نشد. روزنامه کیهان تنها واحد مطبوعاتی بود که پزشک هم داشت! دکتر معرفت به‌عنوان پزشک تحریریه در آنجا حضور داشت و اگر برای بچه‌های روزنامه مشکلی پیش می‌آمد، رسیدگی می‌کرد. یعنی حتی بحث‌های درمانی در خود تحریریه هم جدی گرفته می‌شد و قبل از اینکه اوژن‌راس بیاید، دکتر بالای سر بچه‌های روزنامه‌نگار حاضر می‌شد. سندیکای نویسندگان و خبرنگاران هم از روزنامه‌ها برای برقراری چنین حقوق صنفی پیگیری جدی می‌کرد. یعنی هم خود روزنامه‌نگار به فکر بود، هم سندیکا پیگیر این مسائل بود و مهم‌تر اینکه از طرف اغلب کارفرماها هم چنین موضوعاتی به خوبی رعایت می‌شد.